

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۱۹): بخش فرهنگ و هنر

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل:

۲۱۲۵۹

دوره دوازدهم - سال دوم

شماره ثبت: ۳۸۱

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۱۹): بخش فرهنگ و هنر

نام دفتر: مطالعات فرهنگی و آموزش (گروه فرهنگ عمومی، هنر و صنایع خلاق)

نوع گزارش: طرح و لایحه ، نظارتی ، راهبردی ، پیش‌نویس قانونی

تهیه و تدوین کنندگان: حامد سهرابی، محمدمبین قاسمی پیربلوطی

مدیر مطالعه: رضا مستمع

ناظر علمی: موسی بیات

صفحه‌آرا: سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی: مژگان کاظمی

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه ۱۴۰۵

۲. فرهنگ و هنر

۳. برنامه هفتم پیشرفت

۴. قانون بودجه ۱۴۰۴

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۱۰/۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۲۹

به نام خدا

فهرست مطالب

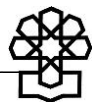
۱.....	چکیده
۱.....	خلاصه مدیریتی
۳.....	۱. مقدمه
۴.....	۲. اعتبارات دستگاه‌های فرهنگی و هنری
۱۶.....	۳. تطبیق لایحه بودجه ۱۴۰۵ با قانون برنامه هفتم پیشرفت و قانون بودجه ۱۴۰۴ در بخش فرهنگ و هنر
۲۰.....	منابع و مآخذ

فهرست جداول

۴.....	جدول ۱. دستگاه‌های اصلی و تابعه بخش فرهنگ و هنر
۵.....	جدول ۲. مقایسه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و قانون بودجه سال ۱۴۰۴
.....	جدول ۳. مقایسه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور و فصول لایحه ۱۴۰۵ با مصوب ۱۴۰۴ و عملکرد ۱۴۰۳ و تغییرهای سهم فصل خدمات فرهنگی از امور تفریح، فرهنگ و مذهب (مبتنی بر جدول ۶ لایحه بودجه ۱۴۰۵)
.....	جدول ۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (مبتنی بر جداول ۷-ب و ۷-ج لایحه بودجه)
.....	جدول ۵. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (مبتنی بر جدول ۹ لایحه بودجه)
.....	جدول ۶. برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی
.....	(موضوع بند «ب» ماده (۷۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت) مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (مبتنی بر جدول ۱۲ لایحه بودجه)
.....	جدول ۷. مقایسه مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۵
.....	جدول ۸. اعتبارات مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جداول (۷-ب) و (۷-ج) و پیوست ۱ لایحه بودجه)
.....	جدول ۹. مقایسه لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ با قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در ردیف‌های بخش فرهنگ و هنر (جدول ۱۲)

فهرست شکل

۱۵..	شکل ۱. نمودار سهم دستگاه‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵
------	--

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۱۹): بخش فرهنگ و هنر

Doi: [10.22034/mrc.report.21259](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21259)

چکیده

براساس لایحه بودجه ۱۴۰۵، سهم فصل «خدمات فرهنگی» از مصارف بودجه عمومی دولت (۵۹۰۰ همت)، حدود ۰/۳۶ برآورد شده است که نسبت به قانون بودجه سال گذشته، ۰/۰۱ درصد کاهش سهم اعتبارات را نشان می‌دهد. مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل خدمات فرهنگی در لایحه بودجه ۱۴۰۵، حدود ۲۱/۵ همت برآورد شده که در مقایسه با قانون بودجه ۱۴۰۴، تنها ۶/۵ درصد رشد داشته است. این در حالیست که مجموع اعتبارات این فصل در قانون بودجه ۱۴۰۴ نسبت به عملکرد قانون بودجه ۱۴۰۳، رشدی قابل توجه و در حدود ۹۰ درصد را تجربه کرده بود که نشان‌دهنده افت محسوس رشد اعتبارات در لایحه بودجه ۱۴۰۵ است. عامل اصلی این افت، کاهش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه ۱۴۰۵ است که با کاهش ۱۲/۵ درصدی، به حدود ۵/۵ همت رسیده است. همچنین مجموع اعتبارات مصوب هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اصلی این بخش در قانون بودجه ۱۴۰۴، حدود ۱۴/۸ همت بوده که در لایحه ۱۴۰۵ با حدود ۱۶ درصد رشد به حدود ۱۷/۲ همت افزایش یافته است. احکام بخش فرهنگ و هنر در قانون برنامه هفتم، شامل شاخص‌های کمی مؤسسات فرهنگی و هنرجویان (ماده ۷۴)، هزینه‌های آب و برق مراکز فرهنگی (بند «ح» ماده ۷۵)، حمایت از فعالان فرهنگ و هنر (بند «ذ» ماده ۷۶) و حمایت‌های زیرساختی برای تولید پویانمایی (بند «پ» ماده ۷۶) نیز به صراحت در لایحه ۱۴۰۵ درج نشده‌اند که این نبود شفافیت و لحاظ نشدن اعتبارات می‌تواند اجرای این احکام را با مانع مواجه سازد.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

این گزارش به تحلیل و توصیف داده‌ها، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات ردیف‌های متفرقه دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر (ذیل «امور تفریح، فرهنگ و مذهب») در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب سال ۱۴۰۴ می‌پردازد. منظور از بخش فرهنگ و هنر در این گزارش به‌طور مشخص بخش‌های فرهنگی و هنری سه دستگاه اصلی «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»، «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» و «سازمان تبلیغات اسلامی» و نهادهای تابعه آنهاست.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، بخش «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» به فصول متعددی تقسیم شده است تا تخصیص منابع مالی به تفکیک حوزه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی روشن شود. عمده اعتبارات بخش فرهنگ و هنر علاوه بر فصل «خدمات فرهنگی»، در ردیف‌های «تحقیق و توسعه در تفریح، فرهنگ و مذهب» و «تفریح، فرهنگ و مذهب

طبقه‌بندی نشده در جای دیگر» قرار دارد اما چون سهم هریک از فصول، در ردیف‌های مذکور مشخص نیست، امکان ارائه سهم دقیق و نرخ رشد آن مقدور نیست.

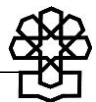
نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

مجموع اعتبارات امور تفریح، فرهنگ و مذهب از ۵۲۹,۶۴۲,۴۳۱ میلیون ریال (حدود ۵۳ همت) در ۱۴۰۳ با رشد ۴۵/۵ درصدی به ۷۷۰,۴۷۷,۸۴۴ میلیون ریال (حدود ۷۷ همت) در مصوب سال ۱۴۰۴ رسیده و طبق برآورد لایحه ۱۴۰۵ با رشد ۳۷/۷ درصدی به ۱,۰۶۱,۲۳۰,۰۲۹ میلیون ریال (حدود ۱۰۶ همت) افزایش یافته است. در فصل خدمات فرهنگی، مجموع اعتبارات از ۱۰۶,۶۲۳,۲۸۲ میلیون ریال (حدود ۱۰/۷ همت) در ۱۴۰۳ با رشد ۸۹/۵ درصدی به ۲۰۲,۰۷۱,۹۹۶ میلیون ریال (حدود ۲۰/۲ همت) در ۱۴۰۴ رسیده است. اما در برآورد لایحه بودجه ۱۴۰۵ برای این فصل تنها ۶/۵ درصد رشد لحاظ شده که نشان‌دهنده افزایش اندک نسبت به سال ۱۴۰۴ است. شایان ذکر است سهم مجموع اعتبارات «فصل خدمات فرهنگی» از مجموع «اعتبارات امور تفریح، فرهنگ و مذهب»، از حدود ۲۶ درصد در سال ۱۴۰۴ به حدود ۲۰ درصد در لایحه ۱۴۰۵ کاهش یافته است. در نهایت، سهم «فصل خدمات فرهنگی» از مصارف بودجه عمومی دولت در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ در حدود ۰/۳۷ درصد بوده است که این سهم در لایحه ۱۴۰۵ با ۰/۱ درصد کاهش به ۰/۳۶ درصد رسیده است.

در نگاهی کلان و برای ترسیمی تصویری دقیق و واقع‌نما از بودجه فرهنگی کشور، مجموع اعتبارات ردیف‌های دستگاه‌های اجرایی حوزه فرهنگ (متشکل از بخش‌های «دین، ارشاد اسلامی و اوقاف»، «فرهنگ و هنر» و «رسانه») در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ اعتباری در حدود ۱۰۴ همت برآورد می‌شود که این اعتبار نسبت به مصارف بودجه عمومی دولت حدود ۱/۷۴ درصد است. همچنین سهم اعتبارات «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» (به‌جز «فصل خدمات ورزشی و تفریحی») از بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، حدود ۱/۳۷ درصد است.

در بررسی دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» به‌عنوان دستگاه اصلی با اعتباری معادل ۱۵۲,۲۶۸,۰۲۰ میلیون ریال (حدود ۱۵/۲ همت) بالاترین اعتبار را در این بخش به خود اختصاص داده است و پس از آن، سازمان تبلیغات اسلامی و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی به ترتیب با اعتباری معادل ۱۳,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۱/۳۵ همت) و ۷,۹۹۸,۲۶۹ میلیون ریال (حدود ۸۰۰ میلیارد تومان) قرار دارند. در مجموع، اهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر اعتباری بالغ بر ۱۷۳,۷۶۶,۲۸۹ میلیون ریال (حدود ۱۷/۳ همت) از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برآورد شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ را به خود اختصاص داده‌اند.

اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷) بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، معادل ۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷۴ میلیون ریال (حدود ۱۵ همت) و در لایحه بودجه ۱۴۰۵ در حدود ۱۷۳,۷۶۶,۲۸۹ میلیون ریال (حدود ۱۷/۳ همت) بوده که رشد حدود ۱۶ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲۰,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) و در لایحه بودجه ۱۴۰۵ معادل ۷,۷۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (۷۷۲ میلیارد تومان) است که حدود ۶۲ درصد کاهش داشته است؛ اما

در خصوص برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی با محوریت هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی (جدول ۱۲) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲۸,۱۲۲,۱۷۰ میلیون ریال (حدود ۲/۸ همت) و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ معادل ۳۹,۷۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۴ همت) بوده که حدود ۴۱ درصد افزایش داشته است. در نهایت منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ اعتباری معادل ۶,۰۸۹,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۶۰۰ میلیارد تومان) مصوب شد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ اعتباری برای بخش فرهنگ و هنر ذیل جدول ۱۴ لحاظ نشده است. بنابراین، در یک نگاه مقایسه‌ای کلان، مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به نسبت قانون بودجه سال ۱۴۰۴ از اعتباری معادل ۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷ میلیون ریال (حدود ۲۰/۴ همت) به ۲۲۱,۲۳۶,۲۸۹ میلیون ریال (حدود ۲۲ همت)، با رشدی حدود ۸ درصد، افزایش یافته است.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

شایان ذکر است براساس ماده (۱) قانون «الزامها و احکام مورد نیاز قوانین بودجه سنواتی» (مصوب ۱۳۹۳/۷/۳۰)، درج الزامها و احکام بودجه‌ای مندرج در قوانین بالادستی -از جمله قانون برنامه پنج‌ساله جاری- در بودجه‌های سنواتی الزامی است. در همین راستا، بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ نشان می‌دهد احکام بخش فرهنگ و هنر در قانون برنامه هفتم، شامل شاخص‌های کمی مؤسسات فرهنگی و هنرجویان هنرستان‌های هنری (ماده ۷۴)، تأمین هزینه‌های آب و برق مراکز فرهنگی (بند «ح» ماده (۷۵))، حمایت بیمه‌ای از فعالان فرهنگ و هنر (بند «ذ» ماده (۷۶)) و حمایت‌های زیرساختی برای تولید پویانمایی (بند «پ» ماده (۷۶)) به صراحت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ درج نشده‌اند که این نبود شفافیت و لحاظ نشدن اعتبارات می‌تواند اجرای این احکام را با مانع مواجه سازد. این امر به منزله نقض صدر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است که تصریح کرده است دولت لایحه بودجه را به ترتیب مقرر در قانون تهیه می‌کند.

۱. مقدمه

با اصلاح ماده (۱۸۲) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی در خصوص نحوه بررسی لایحه بودجه در میانه سال ۱۴۰۴، بررسی لایحه به صورت تک‌مرحله‌ای درآمد. از این‌رو، لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، برخلاف سال گذشته در یک بخش به مجلس شورای اسلامی توسط رئیس‌جمهور تقدیم شد. این گزارش به تحلیل و توصیف داده‌های لایحه بودجه، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب سال ۱۴۰۴ و اعتبارات ردیف‌های متفرقه لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در بخش فرهنگ و هنر می‌پردازد.

منظور از بخش فرهنگ و هنر در این گزارش به طور مشخص بخش‌های فرهنگی - هنری سه دستگاه اصلی و نهادهای تابعه آنها را شامل می‌شود. دستگاه‌های اصلی شامل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی است و دستگاه‌های تابعه آنها در بخش فرهنگ و هنر همراه با شماره طبقه‌بندی جداول بودجه به شرح زیر است:

جدول ۱. دستگاه‌های اصلی و تابعه بخش فرهنگ و هنر [۱]

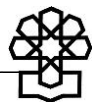
شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی/اجرایی
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (دستگاه اصلی)
۱۰۱۰۲۲	فرهنگستان زبان و ادب فارسی
۱۰۱۰۲۸	بنیاد ایران‌شناسی
۱۰۱۰۳۳	فرهنگستان هنر
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (دستگاه اصلی)
۱۰۱۱۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۱۴۰۲۸	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
۱۱۴۰۴۶	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
۱۱۴۰۹۲	سازمان امور سینمایی و سمعی - بصری
۱۱۴۱۰۰	کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی
۱۱۴۳۲۰	بنیاد سعدی
۱۱۵۸۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۱۱۴۳۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی (دستگاه اصلی)
۱۱۵۶۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی

در این گزارش سعی شده ضمن ارائه تصویری از اعتبارات هریک از این دستگاه‌ها در سال ۱۴۰۵، میزان رشد آن نسبت به سال ۱۴۰۴، نقاط عطف و تغییرهای جدی بودجه‌های سنواتی بررسی شود؛ همچنین، در گزارش پیش‌رو، سهم بخش فرهنگ و هنر (با تعریف و تقسیمی که توضیح آن داده شد) و هریک از دستگاه‌های اصلی و تابعه، نسبت به مصارف بودجه عمومی دولت در سال ۱۴۰۵ و امور ده‌گانه نیز مشخص شده است. همچنین تصویری از تغییرهای لایحه بودجه نسبت به سال گذشته و انطباق آن با احکام مرتبط با بخش فرهنگ و هنر در قانون برنامه هفتم پیشرفت و نیز قانون بودجه سال ۱۴۰۴ ارائه می‌شود.

۲. اعتبارات دستگاه‌های فرهنگی و هنری

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، مجموعه دستگاه‌هایی که عمده اعتبارات آنها ذیل برنامه‌های مرتبط با «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» تعریف می‌شود، به‌عنوان دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در نظر گرفته شده است، لذا ۱۳ ردیف دستگاهی را که زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی به‌عنوان دستگاه‌های اصلی قرار دارند، شامل می‌شود.

نکته قابل توجه در این گزارش، اعتبارات مندرج در جدول (۷-ب) از جداول تفصیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، به‌طور کامل تمامی دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی را در بر نمی‌گیرد. بلکه با توجه به مأموریت‌ها و حوزه‌های فعالیت زیرمجموعه‌های این نهادها، صرفاً دستگاه‌هایی مورد بررسی قرار گرفته‌اند که مأموریت‌های آنها به‌صورت مستقیم با بخش فرهنگ و هنر مرتبط است.

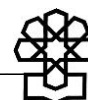
جدول ۲. مقایسه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ [۱] [۲]

(مبالغ به ریال)

عنوان	قانون ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	درصد رشد
مصارف بودجه کل کشور	۱۱۲,۷۹۵,۳۰۹,۰۰۰	۱۴۴,۴۱۴,۱۷۵,۰۵۶	٪۲۸
مصارف بودجه عمومی دولت	۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰	۵۹,۵۴۰,۰۰۰,۰۰۰	٪۱۰/۶
مصارف عمومی دولت	۴۹,۵۶۴,۵۵۰,۰۰۰	۵۲,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	٪۵/۳
درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی	۴,۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۷,۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰	٪۷۱/۵

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵ و قانون بودجه ۱۴۰۴.

لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ نشان‌دهنده ۲۸ درصد افزایش در مصارف کل بودجه کشور است؛ به عبارتی مصارف کل بودجه از حدود ۱۱۲,۷۹۵ هزار میلیارد ریال (۱۱,۲۸۰ همت) به حدود ۱۴۴,۴۱۴ هزار میلیارد ریال (۱۴,۴۴۰ همت) رسیده است. در بخش مصارف بودجه عمومی دولت رشد حدود ۱۰/۶ درصد دیده می‌شود؛ به عبارتی از ۵۳,۸۴۴ هزار میلیارد ریال (۵,۳۸۴ همت) به ۵۹,۵۴۰ هزار میلیارد ریال (۵,۹۵۴ همت) افزایش یافته است. مصارف عمومی دولت نیز با رشد ۵/۳ درصد از ۴۹,۵۶۴ هزار میلیارد ریال (۴,۹۵۶ همت) به ۵۲,۲۰۰ هزار میلیارد ریال (۵,۲۲۰ همت) رسیده است. این افزایش نسبت به عملکرد واقعی سال قبل حدود ۲۹ درصد رشد داشته است [۳]. در مقابل، مصارف از محل درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی (هزینه‌ای و سرمایه‌ای) رشد بسیار بالای ۷۱/۵ درصد داشته است، در مجموع از ۴,۲۸۰ هزار میلیارد ریال (۴۲۸ همت) به ۷,۳۴۰ هزار میلیارد ریال (۷۳۴ همت) رسیده است.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، بخش «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» به فصول متعددی تقسیم شده است تا تخصیص منابع مالی به تفکیک حوزه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی روشن شود. این فصول شامل: «خدمات ورزشی و تفریحی»، «خدمات فرهنگی»، «خدمات انتشارات و پخش برنامه‌های رادیو و تلویزیون»، «خدمات مذهبی و سایر خدمات اجتماعی»، «تحقیق و توسعه در تفریح، فرهنگ و مذهب» و «تفریح، فرهنگ و مذهب طبقه‌بندی نشده در جای دیگر»^۱ است. با توجه به بررسی بخش فرهنگ و هنر در این گزارش، تمرکز بر فصل خدمات فرهنگی بوده و نسبت منابع این فصل به سایر ردیف‌های مرتبط بررسی می‌شود. شایان ذکر است عمده اعتبارات بخش فرهنگ و هنر علاوه بر فصل «خدمات فرهنگی»، در ردیف‌های «تحقیق و توسعه در تفریح، فرهنگ و مذهب» و «تفریح، فرهنگ و مذهب طبقه‌بندی نشده در جای دیگر»^۲ قرار دارد اما چون سهم هریک از فصول، در ردیف‌های مذکور مشخص نیست، امکان ارائه سهم دقیق و نرخ رشد آن مقدور نیست.

براساس جدول ۲، اعتبارات هزینه‌ای فصل خدمات فرهنگی از ۸۴,۹۲۳,۵۳۵ میلیون ریال (حدود ۸/۵ همت) در ۱۴۰۳ با رشدی معادل ۶۲/۹ درصد به ۱۳۸,۳۴۷,۹۲۳ میلیون ریال (حدود ۱۳/۸ همت) در مصوب سال ۱۴۰۴ رسیده است. برآورد ۱۴۰۵ نیز با ۱۵۹,۳۷۱,۲۵۱ میلیون ریال (حدود ۱۵/۹ همت) ۱۵/۲ درصد افزایش نسبت به مصوب سال ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده است. کاهش رشد اعتبارات هزینه‌ای نسبت به سال قبل نشان می‌دهد که سرعت افزایش اعتبارات هزینه‌ای در سال ۱۴۰۵ کمتر خواهد بود. شایان ذکر است که سهم اعتبارات هزینه‌ای فصل خدمات فرهنگی از اعتبارات هزینه‌ای «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» از حدود ۲۲ درصد در سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۹ درصد در لایحه ۱۴۰۵ کاهش داشته است.

در بخش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، فصل خدمات فرهنگی از ۲۱,۶۹۹,۷۴۷ میلیون ریال (حدود ۲/۲ همت) در ۱۴۰۳ با رشد ۱۹۳/۷ درصد به ۶۳,۷۲۴,۰۷۳ میلیون ریال (حدود ۶/۴ همت) در سال ۱۴۰۴ رسیده است. اما برآورد لایحه سال ۱۴۰۵ با ۵۵,۷۶۲,۰۲۰ میلیون ریال (حدود ۵/۶ همت) کاهش ۱۲/۵ درصدی نسبت به مصوب سال ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد. همچنین، سهم این فصل از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور تفریح، فرهنگ و مذهب نیز کاهش قابل توجه داشته است به نحوی که از ۴۴/۵ درصد در ۱۴۰۴ به ۲۴/۶ درصد در ۱۴۰۵ رسیده است که بیانگر کاهش سرمایه‌گذاری جدید در تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فرهنگی و ضرورت اولویت‌بندی منابع و کنترل مصارف عمرانی است.

مجموع اعتبارات امور تفریح، فرهنگ و مذهب از ۵۲۹,۶۴۲,۴۳۱ میلیون ریال (حدود ۵۲ همت) در ۱۴۰۳ با رشد ۴۵/۵ درصد به ۷۷۰,۴۷۷,۸۴۴ میلیون ریال (حدود ۷۷ همت) در مصوب سال ۱۴۰۴ رسیده و برآورد لایحه ۱۴۰۵ با رشد ۳۷/۷ درصد به ۱,۰۶۱,۲۳۰,۰۲۹ میلیون ریال (حدود ۱۰۶ همت) افزایش یافته است. در فصل خدمات فرهنگی، مجموع اعتبارات از ۱۰۶,۶۲۳,۲۸۲ میلیون ریال (حدود ۱۰/۷ همت) در ۱۴۰۳ با رشد ۸۹/۵ درصد به ۲۰۲,۰۷۱,۹۹۶ میلیون ریال (حدود ۲۰/۲ همت) در ۱۴۰۴ رسیده است. اما برای این فصل برآورد لایحه بودجه ۱۴۰۵ تنها ۶/۵ درصد رشد لحاظ شده که نشان‌دهنده افزایش اندک نسبت به سال ۱۴۰۴ است. شایان ذکر است سهم مجموع اعتبارات فصل

۱. این عنوان یکی از ردیف‌های ذیل «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» است.
۲. مجموع اعتبار این دو ردیف حدود ۲ همت است.

خدمات فرهنگی از مجموع اعتبارات امور تفریح، فرهنگ و مذهب از حدود ۲۶ درصد در سال ۱۴۰۴ به حدود ۲۰ درصد در لایحه ۱۴۰۵ کاهش یافته است. در نهایت، سهم فصل خدمات فرهنگی از مصارف بودجه عمومی دولت در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ در حدود ۰/۳۷ درصد بوده است که این سهم در لایحه ۱۴۰۵ با ۰/۰۱ درصد کاهش به ۰/۳۶ درصد رسیده است.

موضوع دیگری که لازم است در این بخش به آن پرداخته شود، سهم بودجه فرهنگ از بودجه عمومی کشور است. معمولاً وقتی در رسانه‌ها صحبت از بودجه فرهنگی می‌شود، اعتبارات مربوط به سه حوزه «دین»، «فرهنگ و هنر» و «رسانه» را مدنظر گرفته می‌شود؛ بر این اساس، در ادامه با تجمیع اعتبارات این سه حوزه و نسبت آن به منابع بودجه عمومی دولت، تصویری کلی از اعتبارات حوزه فرهنگ ارائه خواهد شد.

در نگاهی کلان، مجموع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی بخش فرهنگ (متشکل از بخش‌های «دین، ارشاد اسلامی و اوقاف»، «فرهنگ و هنر» و «رسانه») شامل ردیف‌های دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ اعتباری در حدود ۱۰۴ همت برآورد می‌شود که این اعتبار نسبت به مصارف بودجه عمومی دولت حدود ۱/۷۴ درصد است. شایان توجه است جزئیات برآورد مذکور در جدول ۱ پیوست ارائه شده است.

همچنین سهم اعتبارات امور تفریح، فرهنگ و مذهب (به جزء فصل خدمات ورزشی و تفریحی) از بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به ۱/۳۷ درصد رسیده است.

جدول ۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (مبتنی بر جداول ب-۷ و ج-۷ لایحه بودجه)

(ارقام به میلیون ریال)

جمع دستگاه اصلی	جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای				هزینه‌ای				عنوان دستگاه اصلی / اجرای	شماره طبقه‌بندی	دستگاه اصلی
		بر آورد سال ۱۴۰۵				بر آورد سال ۱۴۰۵						
		جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی	جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی			
۱۵۲,۲۶۸,۰۲۰	۱۰,۶۰۷,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۸,۶۰۷,۰۰۰	۸۰۷,۰۰۰	۰	۷,۸۰۰,۰۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۱۰۱۱۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
	۸۷,۹۸۹,۰۲۰	۲۹,۰۲۹,۰۲۰	۰	۵۶۹,۰۰۰	۲۸,۴۶۰,۰۲۰	۵۹,۳۲۵,۰۰۰	۳۶۵,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵۵,۹۶۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ^۱	۱۱۴۰۰۰	
	۲۱,۵۶۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰	۰	۰	۴۲۰,۰۰۰	۲۱,۱۴۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۲۱,۰۹۰,۰۰۰	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۱۴۰۲۸	
	۹,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۱۱۴۰۴۶	
	۷,۴۰۰,۰۰۰	-	۰	۰	-	۷,۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۷,۴۰۰,۰۰۰	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری	۱۱۴۰۹۲	
	۲۵۰,۰۰۰	-	۰	۰	-	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	۲۵۰,۰۰۰	کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی	۱۱۴۱۰۰	
	۱,۱۵۹,۰۰۰	۲۳,۰۰۰	۰	۰	۲۳,۰۰۰	۱,۱۳۶,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۰	۱,۰۷۶,۰۰۰	بنیاد سعدی	۱۱۴۳۲۰	
	۱۴,۳۰۳,۰۰۰	۲۳,۰۳۰,۰۰۰	۰	۰	۲۳,۰۳۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۱۱۵۸۰۰	
۷,۹۹۸,۲۶۹	۲,۳۷۶,۱۹۶	۱۳۱,۲۰۰	۰	۰	۱۳۱,۲۰۰	۲,۲۴۴,۹۹۶	۱۵۵,۰۰۰	۰	۲,۰۸۹,۹۹۶	فرهنگستان زبان و ادب فارسی	۱۰۱۰۲۲	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
	۱,۳۲۴,۶۱۴	۱۶۱,۵۰۰	۰	۰	۱۶۱,۵۰۰	۱,۱۶۳,۱۱۴	۱۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۶۳,۱۱۴	بنیاد ایران‌شناسی	۱۰۱۰۲۸	
	۱,۴۹۹,۸۵۹	۱۶۴,۹۰۳	۰	۰	۱۶۴,۹۰۳	۱,۳۳۴,۹۵۶	۴۸,۰۰۰	۰	۱,۲۸۶,۹۵۶	فرهنگستان هنر	۱۰۱۰۳۳	
	۲,۷۹۷,۶۰۰	۲۱۰,۰۰۰	۰	۰	۲۱۰,۰۰۰	۲,۵۸۷,۶۰۰	۶۰۰	۰	۲,۵۸۷,۰۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۱۳۶۰۰	
۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	۱۲,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۲,۲۰۰,۰۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی	۱۱۵۶۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی	
۱۷۳,۷۶۶,۲۸۹		۳۵,۷۴۲,۶۲۳	۰	۵۶۹,۰۰۰	۳۵,۱۷۲,۶۲۳	۱۳۸,۳۸۸,۶۶۶	۱,۵۳۵,۶۰۰	۳,۰۵۰,۰۰۰	۱۳۳,۸۰۳,۰۶۶	جمع کل		

مأخذ: جداول ب-۷ و ج-۷ لایحه بودجه ۱۴۰۵ [۱]

۱. جهت مقایسه‌پذیری، اعتبارات ردیف‌های ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مندرج در جدول ۷-ج (ردیف‌های تجمیع‌شده در دستگاه‌های اجرایی جدول شماره ۷-ب)، شامل «سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری»، «حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» و «کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی» از اعتبارات هزینه‌ای ردیف دستگاه اجرایی «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» در جدول ۷-ب کسر شده‌اند. همچنین با توجه به مغایرت مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» در جدول ۷-ب با پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و نیز براساس «قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته» (مصوب ۱۳۹۲/۷/۳۰)، مجموع مبالغ مربوط به این ردیف در پیوست ۱ لایحه، مبنا قرار گرفته شده است.

در خصوص اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، شایان ذکر است که ردیف «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» با ۸۷,۹۸۹,۰۲۰ میلیون ریال (حدود ۸/۸ همت) از بیشترین اعتبار در میان دستگاه‌های این بخش برخوردار است. البته در صورتی که مجموع اعتبارات هزینه‌ای ردیف‌های مستقل «حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات»، «سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری» و «کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی»، معادل ۱۶,۶۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۶ همت) به اعتبارات این وزارت افزوده شود، در مجموع اعتباری در حدود ۱۰/۴ همت برای این دستگاه برآورد شده است. پس از آن، «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی» با ۲۱,۵۶۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲/۱ همت)، «نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» با ۱۴,۳۰۳,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۴ همت) و «حوزه هنری انقلاب اسلامی» با ۱۳,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۳ همت) اعتبار قرار دارند.

شایان ذکر است در بررسی دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان دستگاه اصلی نیز با اعتباری معادل ۱۵۲,۲۶۸,۰۲۰ میلیون ریال (حدود ۱۵/۲ همت) بالاترین اعتبار را در این بخش به خود اختصاص داده است و پس از آن، سازمان تبلیغات اسلامی و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی به ترتیب با اعتباری معادل ۱۳,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۱/۳۵ همت) و ۷,۹۹۸,۲۶۹ میلیون ریال (حدود ۸۰۰ میلیارد تومان) قرار دارند. در مجموع، مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر اعتباری بالغ بر ۱۷۳,۷۶۶,۲۸۹ میلیون ریال (حدود ۱۷/۳ همت) از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برآورد شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ را به خود اختصاص داده‌اند.

افزون بر این، برای ارائه سهم اعتبارات بخش فرهنگ و هنر نسبت به مصارف بودجه عمومی دولت لازم است اثر اعتبارات دستگاه‌های مذکور یا موضوع‌های مربوطه را در دیگر جداول لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ نیز دنبال کرد که در ادامه به آنها اشاره خواهد شد.

جدول ۵. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر

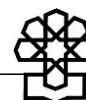
در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (مبتنی بر جدول ۹ لایحه بودجه)

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل
اعتبار ردیف‌های موردی (موقت)				
۵۵۰۰۰۰-۳۶	کمک به اجرای برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور	۷,۰۰۰,۰۰۰	۰	۷,۰۰۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۰-۶۱	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - کمک به مؤسسه هنرمندان پیشکسوت	۴۰۰,۰۰۰	۰	۴۰۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۰-۱۰۲	حمایت از طرح‌های پیشرو فرهنگی و توسعه علوم انسانی و بزرگداشت مفاخر ذی‌ربط	۳۲۰,۰۰۰	۰	۳۲۰,۰۰۰
	مجموع	۷,۷۲۰,۰۰۰	۰	۷,۷۲۰,۰۰۰

مأخذ: جدول ۹ لایحه بودجه ۱۴۰۵ [۱]

برآورد مجموع اعتبارات ردیف‌های متفرقه دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر مبتنی بر جدول ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ معادل ۷,۷۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (۷۷۲ میلیارد تومان) است.

جدول ۶. برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی

(موضوع بند «ب» ماده (۷۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت) اهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (مبتنی بر جدول ۱۲ لایحه بودجه) (ارقام به میلیون ریال)

اعتبار	برنامه هفتم پیشرفت	برنامه‌های اجرایی
محور اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر		
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	مواد (۷۴ و ۷۶)	حمایت از صنعت و تولیدات پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	ماده (۷۴)	تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوع‌های تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی-اسلامی
۵۰۰,۰۰۰	ماده (۷۴)	تقویت زیرساخت‌های سینمایی
۳,۰۰۰,۰۰۰	ماده (۷۵-ج)	ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
۲۰۰,۰۰۰	ماده (۷۵-ب)	راه‌اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای
۴,۲۰۰,۰۰۰	ماده (۷۵-د)	حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ
محور راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی		
۱۱,۸۵۰,۰۰۰	ماده (۸۰)-تبصره «۲»	۲. اجرایی‌سازی سند فعالیت‌های فرهنگی بین‌الملل
۳۹,۷۵۰,۰۰۰		مجموع

مأخذ: جدول ۱۲ لایحه بودجه ۱۴۰۵ [۱]

در جدول ۱۲ لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، ذیل برنامه‌های اجرایی محورهای «اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر» و «راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی»، در مجموع، اعتباری بالغ بر ۳۹,۷۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۴ همت) در نظر گرفته شده است.

جدول ۷. مقایسه مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ [۱] [۲]

(میلیون ریال)

ردیف	عنوان	قانون بودجه ۱۴۰۴	لایحه بودجه ۱۴۰۵	درصد رشد
۱	اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷)	۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷	۱۷۳,۷۶۶,۲۸۹	+۱۶/۵۳
۲	اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹)	۲۰,۶۸۰,۰۰۰	۷,۷۲۰,۰۰۰	-۶۲/۶۷
۳	برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی با محوریت هزینه کرد یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی (جدول ۱۲)	۲۸,۱۲۲,۱۷۰	۳۹,۷۵۰,۰۰۰	+۴۱/۳۵
۴	منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴)	۶,۰۸۹,۰۰۰	-	-
	مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر	۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷	۲۲۱,۲۳۶,۲۸۹	+۸/۴۵

در توضیح جدول فوق، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷ قانون بودجه) بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۱۴۹,۱۰۵,۲۱۷ میلیون ریال (حدود ۱۵ همت) و در لایحه بودجه ۱۴۰۵ در حدود ۱۷۳,۷۶۶,۲۸۹ میلیون ریال (حدود ۱۷/۳ همت) بوده که رشد حدود ۱۶ درصدی را دربرداشته است. همچنین اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲۰,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) و در لایحه بودجه ۱۴۰۵ معادل ۷,۷۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (۷۷۲ میلیارد تومان) است که حدود ۶۲ درصد کاهش نشان می‌دهد؛ اما در خصوص برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی با محوریت هزینه‌کرد

یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی (جدول ۱۲ قانون بودجه) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲۸,۱۲۲,۱۷۰ میلیون ریال (حدود ۲/۸ همت) و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ معادل ۳۹,۷۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۴ همت) بوده که حدود ۴۱ درصد افزایش داشته است.

در نهایت منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (جدول ۱۴ قانون بودجه) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ اعتباری معادل ۶,۰۸۹,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۶۰۰ میلیارد تومان) مصوب شد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ اعتباری برای بخش فرهنگ و هنر ذیل جدول ۱۴ لحاظ نشده است. طبق حکم ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، «دولت مکلف است احکام قوانینی که طی پنج سال منتهی به ارائه لایحه بودجه، به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و برای آن اعتباری پیش‌بینی نکرده است را به همراه لایحه به مجلس منعکس نماید»؛ این امر در لایحه منعکس نشده است.

بنابراین مجموع اعتبارات بخش فرهنگ هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به نسبت قانون بودجه سال ۱۴۰۴ از اعتباری معادل ۲۰۳,۹۹۶,۳۸۷ میلیون ریال (حدود ۲۰/۴ همت) به ۲۲۱,۲۳۶,۲۸۹ میلیون ریال (حدود ۲۲ همت) با رشدی حدود ۸ درصد، افزایش پیدا کرده است.

جدول ۸. اعتبارات مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جداول (ب-۷) و (ج-۷) و پیوست ۱ لایحه بودجه)

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی / اجرایی	هزینه‌های			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات	
		مصوب ۱۴۰۴	برآورد ۱۴۰۵	درصد رشد	مصوب ۱۴۰۴	برآورد ۱۴۰۵	درصد رشد	مصوب ۱۴۰۴	برآورد ۱۴۰۵
۱۰۱۱۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۶,۹۰۰,۰۰۰	۷,۸۰۰,۰۰۰	+۱۳/۴	۱,۶۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	+۲۵	۸,۵۰۰,۰۰۰	۹,۸۰۰,۰۰۰
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ^۲	۵۰,۳۰۰,۰۰۰	۵۸,۹۶۰,۰۰۰	+۱۷/۲۲	۲۰,۳۶۸,۰۷۳	۲۹,۰۲۹,۰۲۰	+۴۲/۵	۷۰,۶۶۸,۰۷۳	۸۷,۹۸۹,۰۲۰
۱۱۴۰۲۸	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۹,۶۵۰,۰۰۰	۲۱,۱۴۰,۰۰۰	+۷/۵۸	۴۰۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰	+۵	۲۰,۰۵۰,۰۰۰	۲۱,۵۶۰,۰۰۰
۱۱۴۰۴۶	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۸,۴۰۰,۰۰۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	+۷/۱۴	.	.	.	۸,۴۰۰,۰۰۰	۹,۰۰۰,۰۰۰
۱۱۴۰۹۲	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری	۶,۷۸۰,۰۰۰	۷,۴۰۰,۰۰۰	+۹/۱۴	۳۰۶,۰۰۰	-	-	۷,۰۸۶,۰۰۰	۷,۴۰۰,۰۰۰
۱۱۴۱۰۰	کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی	۲۳۷,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	+۵/۴۸	۱۰۰,۰۰۰	-	-	۲۴۷,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰
۱۱۴۳۲۰	بنیاد سعدی	۹۵۵,۰۰۰	۱,۰۷۶,۰۰۰	+۱۲/۶۷	۲۲,۰۰۰	۲۳,۰۰۰	+۴/۵۵	۹۷۷,۰۰۰	۱,۰۹۹,۰۰۰
۱۱۵۸۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	+۱۵/۱۶	۱,۰۳۵,۰۰۰	۲,۳۰۳,۰۰۰	+۱۲۲/۵۱	۱۱,۴۵۵,۰۰۰	۱۴,۳۰۳,۰۰۰
۱۰۱۰۲۲	فرهنگستان زبان و ادب فارسی	۱,۷۹۹,۵۹۸	۲,۰۸۹,۹۹۶	+۱۶/۱۴	۶۸,۸۵۵	۱۳۱,۲۰۰	+۹۰/۵۵	۱,۸۶۸,۴۵۳	۲,۲۲۱,۱۹۶
۱۰۱۰۲۸	بنیاد ایران‌شناسی	۷۶۷,۰۷۶	۱,۰۶۳,۱۱۴	+۳۸/۵۹	۱۰۰,۰۰۰	۱۶۱,۵۰۰	+۶۱/۵۰	۸۶۷,۰۷۶	۱,۲۲۴,۶۱۴
۱۰۱۰۳۳	فرهنگستان هنر	۱,۰۵۵,۰۹۲	۱,۲۸۶,۹۵۶	+۲۱/۹۸	۸۹,۷۲۳	۱۶۴,۹۰۳	+۸۳/۷۹	۱,۱۴۴,۸۱۵	۱,۴۵۱,۸۵۹
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۲,۴۱۰,۰۰۰	۲,۵۸۷,۰۰۰	+۷/۳۴	۲۰۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	+۵	۲,۶۱۰,۰۰۰	۲,۷۹۷,۰۰۰
۱۱۳۶۰۱	خانه ملی گفتگوی آزاد ^۳	۱۰۰,۰۰۰	-	-	.	-	-	۱۰۰,۰۰۰	-
۱۱۵۶۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی	۱۳,۱۰۰,۰۰۰	۱۲,۲۰۰,۰۰۰	-۶/۸۷	۱,۲۱۴,۰۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	+۷/۰۸	۱۴,۳۱۴,۰۰۰	۱۳,۵۰۰,۰۰۰
	مجموع	۱۲۲,۸۷۳,۷۶۶	۱۳۶,۸۵۳,۰۶۶	+۱۱/۳۷	۲۵,۴۱۳,۶۵۱	۳۵,۷۴۲,۶۲۳	+۴۰/۶۴	۱۴۸,۲۸۷,۴۱۷	۱۷۲,۵۹۵,۶۸۹

مأخذ: قانون بودجه ۱۴۰۴ و لایحه بودجه ۱۴۰۵ [۱] [۲]

۱. جهت مقایسه‌پذیری همه ردیف‌های مربوطه قانون بودجه ۱۴۰۴ با لایحه بودجه ۱۴۰۵، اعتبارات لایحه بودجه ۱۴۰۵ بدون اعتبارات اختصاصی محاسبه شده است.
۲. جهت مقایسه‌پذیری، اعتبارات هزینه‌ای ردیف‌های ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مندرج در جدول ۷-ج (ردیف‌های تجمیع‌شده در دستگاه‌های اجرایی جدول شماره ۷-ب)، شامل «سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری»، «حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» و «کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی» از اعتبارات هزینه‌ای ردیف دستگاه اجرایی «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» در جدول ۷-ب کسر شده‌اند.
۳. شایان ذکر است این مبلغ با احتساب «قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته» (مندرج در جداول پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۴۰۵) برآورد شده است. در صورتی که مبلغ برآورد شده طبق جداول ۷-ب و ۷-ج لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ برابر با ۱۶۰,۹۸۶,۶۹۹ میلیون ریال است.
۴. ردیف «خانه ملی گفتگوی آزاد» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نیز حضور نداشت و در قانون بودجه ۱۴۰۴ افزوده شد.

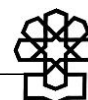
در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، بیشترین افزایش اعتبار دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر، مربوط به «بنیاد ایران‌شناسی» است که حدود ۴۱ درصد نسبت به مصوب سال ۱۴۰۴ در مجموع اعتبارات افزایش داشته است. ردیف‌های مربوط به «فرهنگستان هنر»، «نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» و «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» به ترتیب بارشد حدود ۲۶، ۲۴ و ۲۴ درصدی در رتبه‌های بعدی قرار دارند. کمترین میزان رشد اعتبارات نیز مربوط به «حوزه هنری انقلاب اسلامی» با حدود منفی ۵ درصد است. همچنین میانگین رشد مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در مقایسه با قانون بودجه ۱۴۰۴، حدود ۱۶ درصد بوده است.

ردیف‌های دستگاهی و غیردستگاهی دیگر، یعنی «سازمان اسناد و کتابخانه ملی»، «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی»، «حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات»، «سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری»، «کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی»، «بنیاد سعدی»، «فرهنگستان زبان و ادب فارسی» و «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» بین ۵ تا ۱۸ درصد رشد داشته‌اند که اغلب به میانگین رشد مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر (حدود ۱۶ درصد) نزدیک‌اند. بالاترین افزایش درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای با حدود ۳۸ درصد مربوط به «بنیاد ایران‌شناسی» است و بعد از آن، «فرهنگستان هنر» با حدود ۲۲ درصد قرار دارد. اعتبارات هزینه‌ای «حوزه هنری انقلاب اسلامی» برخلاف دیگر دستگاه‌ها با کاهش حدود ۷ درصدی (کمترین میزان رشد) مواجه بوده است. اعتبارات هزینه‌ای مابقی دستگاه‌ها و ردیف‌ها نیز در بازه حدودی ۵ تا ۱۷ درصد در نوسان است.

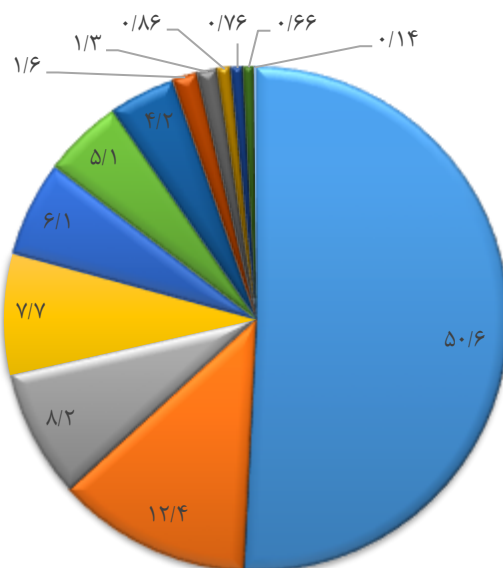
در بخش اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بیشترین رشد به ترتیب متعلق به «نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور»، «فرهنگستان زبان و ادب فارسی» و «فرهنگستان هنر» با حدود ۱۲۲، ۹۰ و ۸۳ درصد است. کمترین رشد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیز متعلق به «بنیاد سعدی» است که حدود ۴ درصد برآورد شده است. بنابراین، مجموع اعتبارات مصوب هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر (بدون احتساب اختصاصی) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ مبلغ ۱۴۸,۲۸۷,۴۱۷ میلیون ریال (حدود ۱۴/۸ همت) بوده است که در برآورد لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به مبلغ ۱۷۲,۵۹۵,۶۸۹ (حدود ۱۷/۲ همت) افزایش یافته و حدود ۱۶ درصد رشد یافته است.

همچنین سهم اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر (صرفاً جدول ۷-ب با احتساب اعتبارات اختصاصی) از کل بودجه برآورد شده این بخش (۱۷,۳۷۶ میلیارد تومان) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به این ترتیب است:

۱. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۸۷۹۸/۹ میلیارد تومان): ۵۰/۶ درصد،
۲. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی (۲۱۵۶ میلیارد تومان): ۱۲/۴ درصد،
۳. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (۱۴۳۰/۳ میلیارد تومان): ۸/۲ درصد،
۴. حوزه هنری انقلاب اسلامی (۱۳۵۰ میلیارد تومان): ۷/۷ درصد،
۵. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران (۱۰۶۰/۷ میلیارد تومان): ۶/۱ درصد،
۶. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات (۹۰۰ میلیارد تومان): ۵/۱ درصد،
۷. سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری (۷۴۰ میلیارد تومان): ۴/۲ درصد،

۸. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲۷۹/۷ میلیارد تومان): ۱/۶ درصد،
۹. فرهنگستان زبان و ادب فارسی (۲۳۷/۶ میلیارد تومان): ۱/۳ درصد،
۱۰. فرهنگستان هنر (۱۴۹/۹ میلیارد تومان): ۰/۸۶ درصد،
۱۱. بنیاد ایران‌شناسی (۱۳۲/۴ میلیارد تومان): ۰/۷۶ درصد،
۱۲. بنیاد سعدی (۱۱۵/۹ میلیارد تومان): ۰/۶۶ درصد،
۱۳. کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی (۲۵ میلیارد تومان): ۰/۱۴ درصد.

■ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	■ سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
■ نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	■ حوزه هنری انقلاب اسلامی
■ سازمان اسناد و کتابخانه ملی	■ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی-حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
■ سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری	■ دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
■ فرهنگستان زبان و ادب فارسی	■ فرهنگستان هنر
■ بنیاد ایران‌شناسی	■ بنیاد سعدی
■ کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی	

شکل ۱. نمودار سهم دستگاه‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ [۱]

۳. تطبیق لایحه بودجه ۱۴۰۵ با قانون برنامه هفتم پیشرفت و قانون بودجه ۱۴۰۴ در بخش فرهنگ و هنر

براساس ماده (۱) قانون «الزام‌ها و احکام مورد نیاز قوانین بودجه سنواتی» (مصوب ۱۳۹۳/۷/۳۰)، درج الزام‌ها و احکام بودجه‌ای مندرج در قوانین بالادستی -از جمله قانون برنامه پنج‌ساله جاری- در بودجه‌های سنواتی الزامی است؛ در ادامه به برخی احکام و تکالیف مقرر در قانون برنامه هفتم پیشرفت و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ پرداخته می‌شود که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ مورد تصریح قرار نگرفته‌اند. این امر به منزله نقض صدر اصل (۵۲) قانون اساسی است که تصریح کرده است دولت لایحه بودجه را به ترتیب مقرر در قانون تهیه می‌کند.

❖ قانون برنامه هفتم پیشرفت

۱. جدول سنجه‌های عملکردی ماده (۷۴)

در ماده (۷۴)، ذیل جدول (۱۶) اهداف کمی سنجه‌های عملکردی ارتقای فرهنگ عمومی و رسانه در ردیف‌های دو و سه جدول مذکور به نرخ رشد مؤسسات فرهنگی هنری چندمنظوره فعال (با تأکید بر گسترش در حوزه‌های صنایع خلاق و فرهنگی) و هنرجویان هنرستان‌های هنری (با تأکید بر گسترش رشته پویانمایی) اشاره شده است که ردی از این دو بند در لایحه بودجه ۱۴۰۵ دیده نمی‌شود.

۲. بند «ح» ماده (۷۵)

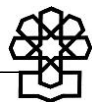
در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ اشاره‌ای به بند «ح» ماده (۷۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ناظر بر هزینه‌های انشعاب و مصرف آب، برق و گاز مراکز فرهنگی، هنری، قرآنی، رسانه‌ای، سینمایی، مطبوعاتی و تبلیغی - دینی دارای مجوز از مراجع ذیصلاح، همچنین بسیج و شتاب‌دهنده‌های صنایع خلاق فرهنگی - اجتماعی، فعالیت‌های انتشاراتی در بسترهای مختلف، کتاب‌فروشی‌ها و سالن‌های نمایش فیلم و تئاتر، مشاهده نمی‌شود؛ این در حالی است که در حکم مذکور، تأمین منابع مربوطه از محل منابع حاصل از مشترکان بالاتر از الگوی مصرف در قوانین بودجه سنواتی تصریح شده است. از این رو، درج این بند از ماده (۷۵) در بخش الزام‌ها و منابع بودجه سال ۱۴۰۵ ضروری به نظر می‌رسد.

۳. بند «ذ» ماده (۷۶)

برای اجرای بند «ذ» ماده (۷۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ناظر بر حمایت بیمه‌ای از اصحاب فرهنگ، هنر و رسانه، با رعایت بند «خ» ماده (۲۸) همان قانون و با هدف شناسایی فعالان این حوزه در دهک‌های یک تا چهار درآمدی و تأمین منابع حمایت بیمه‌ای آنان از محل منابع هدفمندی یارانه‌ها، پیش‌بینی و درج اعتبار مربوطه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ ضروری است. عدم پیش‌بینی این اعتبار می‌تواند مانع تحقق حکم قانونی مذکور در سال اجرای بودجه شود. لذا ضروری است به‌طور صریح در لایحه بودجه ۱۴۰۵ بدان اشاره شود.

۴. بند «پ» ماده (۷۶)

در بند «پ» ماده (۷۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، با هدف افزایش تولید پویانمایی (انیمیشن) تا سقف هفت هزار و سیصد ساعت تا پایان برنامه، سه محور حمایتی مشخص پیش‌بینی شده است که شامل حمایت‌های گمرکی و تسهیل ورود تجهیزات و فناوری‌های سخت و نرم تولید پویانمایی، ارائه تسهیلات بلندمدت از محل صندوق نوآوری و شکوفایی برای توسعه شرکت‌های بزرگ تولید پویانمایی با حداقل سهم سالیانه سه درصد و همچنین توسعه و تجهیز زیرساخت‌های فنی از طریق ایجاد حداقل دو پارک علم و فناوری تخصصی و امکان ایجاد کارخانه‌های نوآوری تولید

پویانمایی در استان‌ها با برخورداری از معافیت‌های مالیاتی و تسهیلات موضوع قانون جهش تولید دانش‌بنیان می‌شود. با وجود درج ردیفی با عنوان «حمایت از صنعت و تولیدات پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای» در جدول (۱۲) لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، احکام و تکالیف مشخص مذکور در بند «پ» ماده (۷۶)، به‌ویژه در خصوص حمایت‌های گمرکی، تخصیص حداقل سهم سالیانه تسهیلات صندوق نوآوری و شکوفایی، ایجاد پارک‌ها و کارخانه‌های نوآوری تخصصی و اعمال معافیت‌های قانونی، به‌صورت صریح و تفصیلی در لایحه بودجه منعکس نشده است. تصریح نشدن این موارد می‌تواند موجب استمرار خلأهای اجرایی و نبود بهره‌مندی بخش غیردولتی از مشوق‌ها و تسهیلات پیش‌بینی شده در قانون برنامه شده و در نتیجه، تحقق هدف افزایش تولید پویانمایی با محدودیت مواجه شود. از این‌رو، ضروری است احکام یاد شده به‌طور مشخص و شفاف در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ درج و منابع و سازوکارهای اجرایی آن تعیین شود.

❖ قانون بودجه سال ۱۴۰۴

۱. جدول ۷-ب:

ذیل دستگاه اصلی «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» ردیف با شماره طبقه‌بندی ۱۱۳۶۰۱ و عنوان «خانه ملی گفتگوی آزاد» در قانون بودجه ۱۴۰۴ وجود دارد اما در لایحه بودجه ۱۴۰۵ حذف شده است. اعتبار مصوب این ردیف ۱۰ میلیارد تومان بوده است. البته لازم به ذکر است که این ردیف در لایحه بودجه ۱۴۰۴ نیز وجود نداشت و در قانون بودجه ۱۴۰۴ اضافه شد.

۲. جدول ۹:

ردیف با شماره طبقه‌بندی ۴۰-۵۳۰۰۰۰ و عنوان «اعتبارات درآمد واردات محصولات فرهنگی و اسباب‌بازی» در قانون بودجه ۱۴۰۴ وجود دارد اما در لایحه بودجه ۱۴۰۵ حذف شده است. به این صورت که در جدول ۹ لایحه بودجه بلافاصله بعد از ردیف شماره ۳۹-۵۳۰۰۰۰، ردیف شماره ۴۱-۵۳۰۰۰۰ آمده است (ص ۲۳۶ ماده واحده لایحه بودجه ۱۴۰۵). اعتبار مصوب این ردیف در قانون بودجه ۱۴۰۴، ۲۰۰ میلیارد تومان و مستند آن در ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۴، بند «م» تبصره «۱» درج شده است.

ردیف با شماره طبقه‌بندی ۳۶-۵۵۰۰۰۰ در قانون بودجه ۱۴۰۴ با عنوان «تهیه نقشه مهندسی فرهنگی و کمک به مؤسسات فرهنگی مردمی» با اعتبار ۸۰۰ میلیارد تومان و در لایحه بودجه ۱۴۰۵ با عنوان «کمک به اجرای برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی» با اعتبار ۷۰۰ میلیارد تومان آمده است.

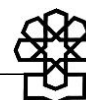
۳. جدول ۱۲:

در قانون بودجه ۱۴۰۴ برخلاف لایحه بودجه ۱۴۰۵، دستگاه‌های متولی و همکار و سهم هر یک از اعتبارات به‌طور دقیق تفکیک شده است. همچنین ردیف‌های برنامه‌ای ذیل برنامه‌های اجرایی «اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر» و «راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی» و مستند آنها در قانون برنامه هفتم پیشرفت بدین صورت است:

جدول ۹. مقایسه لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ با قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در ردیف‌های بخش فرهنگ و هنر (جدول ۱۲) [۱] [۲]

لایحه بودجه ۱۴۰۵			قانون بودجه ۱۴۰۴		
برنامه اجرایی «اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر»					
اعتبار (میلیون ریال)	برنامه هفتم	برنامه‌های اجرایی	اعتبار (میلیون ریال)	برنامه هفتم	برنامه‌های اجرایی
۴,۲۰۰,۰۰۰	۷۵-د	حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ	۲,۵۴۰,۰۰۰	۷۵-د	حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ
۳,۰۰۰,۰۰۰	۷۵-چ	ترویج فرهنگ ایثار و شهادت	۲,۴۸۲,۱۷۰	۷۵-چ	ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۴ و ۷۶	حمایت از صنعت و تولیدات پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای	۳,۷۰۰,۰۰۰	۷۴ و ۷۶	حمایت از صنعت و تولیدات پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۴	تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوع‌های تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی اسلامی	۶,۰۰۰,۰۰۰	۷۴	تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوع‌های تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی اسلامی
۲۰۰,۰۰۰	۷۵-ب	راه‌اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای	۲۵۰,۰۰۰	۷۵-ب	راه‌اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای
۵۰۰,۰۰۰	۷۴	تقویت زیرساخت‌های سینمایی	۵۰,۰۰۰	۷۵-الف	بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور
برنامه اجرایی «راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی»					
اعتبار (میلیون ریال)	برنامه هفتم	برنامه‌های اجرایی	اعتبار (میلیون ریال)	برنامه هفتم	برنامه‌های اجرایی
-	-	-	۱,۲۰۰,۰۰۰	ماده (۸۰)- تبصره «۲»	اقدام‌های تبلیغی و روشنگرانه در مورد نقش فعال بانوان در ایران و جوامع اسلامی
۱۱,۸۵۰,۰۰۰	ماده (۸۰)- تبصره «۲»	اجرایی‌سازی سند فعالیت‌های فرهنگی بین‌الملل	۱۱,۹۰۰,۰۰۰	-	اجرایی‌سازی سند فعالیت‌های فرهنگی بین‌الملل

همان‌طور که از این مقایسه قابل مشاهده است، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، ردیف «تقویت زیرساخت‌های سینمایی» جایگزین ردیف «بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور» در جدول ۱۲ (برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی با محوریت هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی) شده است.

جدول ۱ پیوست. برآورد اعتبارات دستگاه‌های اجرایی حوزه فرهنگ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ [۱]

برآورد (ارقام به میلیون ریال)	دستگاه اجرایی
۳۷,۰۹۴,۰۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی
۴۶۶,۱۸۷	مرکز الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۳,۵۰۰,۰۰۰	مؤسسه پژوهشی و فرهنگی انقلاب اسلامی
۱,۳۸۲,۰۰۰	بنیاد دایره‌المعارف اسلامی
۱,۴۴۹,۵۲۶	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۴,۹۶۰,۰۰۰	شورای سیاستگذاری ائمه جمعه
۱,۵۰۵,۰۰۰	مرکز رسیدگی به امور مساجد
۱,۳۹۶,۰۰۰	ستاد اقامه نماز
۱,۹۱۰,۰۰۰	مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی
۳۲۰,۰۰۰	مؤسسه دائره‌المعارف فقه اسلامی
۲۵۱,۰۰۰	نمابندگی ولی‌فقیه در امور حج و زیارت
۳,۷۵۵,۰۰۰	سازمان اوقاف و امور خیریه
۱۱,۸۳۷,۰۰۰	سازمان اوقاف و امور خیریه - حمایت از مدارس علوم دینی اهل سنت کمک به معیشت روحانیون
۵۹,۵۰۰,۰۰۰	شورای عالی حوزه‌های علمیه
۱۶,۶۲۶,۰۰۰	حوزه‌های علمیه خاوران
۱,۵۰۶,۰۰۰	مجمع تقریب مذاهب اسلامی
۲,۵۹۰,۹۹۸	مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام
۲۱,۵۶۰,۰۰۰	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
۳,۱۳۰,۰۰۰	سازمان حج و زیارت
۱۰,۶۳۶,۰۰۰	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در دانشگاه‌ها
۱۹۲,۴۰۰	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲,۰۸۵,۰۰۰	پژوهشگاه علوم و معارف انقلاب اسلامی
۱,۰۲۵,۰۰۰	دانشگاه معارف اسلامی
۱,۵۶۷,۵۵۴	دانشگاه اهل بیت علیهم‌السلام
۵,۹۸۰,۰۰۰	مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام‌خمينی(ره)
۱۶۴,۲۰۰,۰۰۰	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه
۹,۹۶۲,۰۰۰	دفتر تبلیغات اسلامی
۱۸,۶۳۷,۰۰۰	جامعه المصطفی‌العالمیه
۹,۲۹۰,۰۰۰	شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه‌های علمیه خراسان
۷,۲۴۰,۰۰۰	بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس
۱۰,۶۰۷,۰۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
۸۷,۹۸۹,۰۲۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۹,۰۰۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
۷,۴۰۰,۰۰۰	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری
۲۵۰,۰۰۰	کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی
۱,۱۵۹,۰۰۰	بنیاد سعدی
۱۴,۳۰۳,۰۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

برآورد (ارقام به میلیون ریال)	دستگاه اجرایی
۲,۳۷۶,۱۹۶	فرهنگستان زبان و ادب فارسی
۱,۳۲۴,۶۱۴	بنیاد ایران‌شناسی
۱,۴۹۹,۸۵۹	فرهنگستان هنر
۲,۷۹۷,۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۳,۵۰۰,۰۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی
۴۹۰,۲۷۰,۰۰۰	سازمان صداوسیما
۱,۰۴۸,۰۲۹,۹۵۴	مجموع

منابع و مأخذ

- [۱] لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور.
- [۲] قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور.
- [۳] ف. کاظمی، بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۱): کلیات (ویرایش اول). مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۴.

گزیده سیاستی

اعتبارات ۲۲ همتی بخش فرهنگ و هنر در لایحه ۱۴۰۵، نسبت به قانون ۱۴۰۴ حدود ۸٪ رشد داشته و سهم فصل خدمات فرهنگی از بودجه عمومی دولت نیز حدود ۰/۳۶٪ است. عدم درج صریح و شفاف احکام حمایتی برنامه هفتم در لایحه، اجرای سیاست‌های حوزه فرهنگ را دچار چالش می‌کند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir